

УДК 657

Товканець Т.М., Сенина К.О.

Головачко В.М., к.е.н.; доцент

Мукачівський державний університет

ВПРОВАДЖЕННЯ УТИЛІЗАЦІЙНОГО ЗБОРУ В УКРАЇНІ

У статті висвітлюються питання щодо утилізаційного збору транспортних засобів та досліджується переваги і недоліки утилізаційного збору. Розглядаються питання щодо розміру ставок податку на утилізацію та винятки щодо несплати утилізаційного збору.

Ключові слова: утилізаційний збір, утилізація транспортних засобів.

Tovkanets T., Senyna K., Golovachko V.

RECYCLING COLLECTION OF UKRAINE

The article highlights the issue of utilization of collection vehicles and examines the advantages and disadvantages of utilization fee. The questions concern the rates of tax for recycling and exceptions to the non-payment utilization fee.

Key words: recycling collection, recycling vehicles.

Товканець Т.М., Сенина Е.А., Головачко В.Н.

ВНЕДРЕНИЕ УТИЛИЗАЦИОННОГО СБОРА В УКРАИНЕ

В статье освещаются вопросы утилизационного сбора транспортных средств и исследуется преимущества и недостатки утилизационного сбора. Рассматриваются вопросы размера ставок налога на утилизацию и исключения неуплаты утилизационного сбора.

Ключевые слова: утилизационный сбор, утилизация транспортных средств.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. На сьогодні в Україні є велика кількість громадян та підприємств, які мають транспортні засоби. Найбільш важливим питанням для них є ціна транспортного засобу. Утилізаційний збір прямо впливає на ціну транспортних засобів, а це впливає на витрати фізичної чи юридичної особи.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблем. Євген Панчишин досліджував особливості обліку та оподаткування утилізаційного збору.

Товканець Т.М., Сенина К.О., Головачко В.М.

При дослідженні використовувались такі методи дослідження: спостереження, аналіз, синтез, порівняння.

Цілі статті. Метою написання даної статті є дослідження утилізаційного збору та відображення його в бухгалтерському обліку, особливості сплати та винятки щодо його несплати.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Утилізація транспортних засобів – комплекс робіт з приймання, зберігання, перевезення, демонтажу та розбирання транспортних засобів на складові частини та елементи і сортування з метою подальшої їх утилізації відповідно до вимог законодавства про відходи.

Передача транспортного засобу, що утилізується, до пункту прийому здійснюється власником транспортного засобу або уповноваженою ним особою після зняття такого транспортного засобу з обліку у відповідному підрозділі центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері безпеки дорожнього руху.

Передача до пункту прийому транспортних засобів, що належать фізичним особам, здійснюється на підставі таких документів:

1) паспорта або іншого документа, що засвідчує особу власника (представника власника);

2) нотаріально засвідченого документа про уповноваження власником на передачу транспортного засобу, що утилізується, до пункту прийому представника (у разі здійснення передачі уповноваженою особою);

3) свідоцтва про реєстрацію транспортного засобу або іншого документа про реєстрацію, або реєстраційної картки, що додається до свідоцтва про реєстрацію транспортного засобу на пластиковій основі, з відміткою про зняття його з обліку у відповідному підрозділі центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері безпеки дорожнього руху, або у підрозділах уповноваженого органу, яким проведено відомчу реєстрацію транспортного засобу.

Передача до пункту прийому транспортних засобів, що належать юридичним особам, здійснюється на підставі таких документів:

1) паспорта або іншого документа, що засвідчує особу керівника (іншого представника) юридичної особи;

2) засвідченої печаткою юридичної особи або нотаріально копії документа про уповноваження юридичною особою на передачу транспортного засобу, що утилізується, до пункту прийому її

представника (протокол, наказ, довіреність тощо);

3) свідоцтва про реєстрацію транспортного засобу або іншого документа про реєстрацію, або реєстраційної картки, що додається до свідоцтва про реєстрацію транспортного засобу на пластиковій основі, з відміткою про зняття його з обліку у відповідному підрозділі центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері безпеки дорожнього руху[1].

Платниками екологічного збору за утилізацію транспортних засобів є:

1) імпортери до України транспортних засобів або кузовів до них (за винятком кузовів для промислової збірки), окрім транспортних засобів: дипломатичних і консульських установ, міжнародних організацій; раніше вивезених; ввезених не в режимі імпорту; старше 30 років або не для комерційного використання; гуманітарних;

2) виробники транспортних засобів в Україні для їх продажу на внутрішньому ринку України, окрім: виробників за технологією зварювання, забарвлення і складки або промислової збірки, які зобов'язалися утилізувати їх згідно з Законом про утилізацію транспортних засобів; реалізації соціальних транспортних засобів (для інвалідів, швидкої допомоги і т. д.);

3) покупці транспортних засобів у неплатників податку (дипломатичних і консульських установ, міжнародних організацій, соціальних транспортних засобів).

У разі перереєстрації транспортного засобу, придбаного у особи, яка не є платником податку за утилізацію, ДАІ буде оформляти і видавати довідки про сплату податку за таку утилізацію.

Разом з тим автовласники, які отримали автомобіль в якості гуманітарної допомоги, отримуватимуть в ДАІ довідки про звільнення від сплати утилізаційного податку.

Відповідно до закону, на ДАІ покладено функції ведення реєстру транспортних засобів, з яких сплачено податок за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів, та реєстру автомобілів, на які цей податок не поширюється.

У Законі “Про утилізацію транспортних засобів” є “вікна”, які дозволяють не платити утилізаційний збір (УЗ), проте не всім, а тільки певному колу осіб та за певних умов.

Теоретично УЗ має сплачуватися тільки автомобільними імпортерами при митному оформленні автомобілів. А це означає, що авто, які виготовляють в Україні, не повинні підвищитися в ціні. Відповідно – один із способів уникнути сплати УЗ – відкрити хоча б

комплектацію авто [2].

Збір додасть до ціни автомобілів, які ввозяться в Україну від 5 тис. грн. до 60,5 тис. грн., залежно від об'єму двигуна і віку.

Збір для імпортованих авто буде розраховуватися згідно з базовою ставкою 5,5 тис. грн. та спеціального коефіцієнту. Збір для електрокарів (крім гібридних авто) і малолітражок (з об'ємом двигуна до 1 л) буде розраховуватися з коефіцієнтом 0,86 (1,72 – для б/у авто старше трьох років). Такі автомобілі додадуть до митної вартості 4,7 тис. грн. (б/у – 9,5 тис. грн).

Автомобілі з моторами від 1 до 2 л будуть обкладатися збором до 7370 гривень (14740 гривень – для старих авто), а з двигуном від 2-х до 3-х літрів – 14 тис гривень (28 тис гривень – для старих авто).

З іномарок з двигунами від 3-х до 3,5 л стягуватимуть 19 тис гривень і 38 тис гривень – з автомобілів старше трьох років.

Найвищий коефіцієнт буде застосований до автомобілів з обсягом більше 3,5 л. З кожного такого автомобіля імпортеру доведеться заплатити в казну 30 тис. грн. (60,5 гривень для б/у авто).

Імпортери платитимуть збір на митниці, при ввезенні авто. Компанії, що збирають транспортні засоби на території України, зобов'язуються утилізувати автомобілі самостійно, через створення утилізаційних потужностей для переробки автомобілів [3].

Дата виникнення податкового зобов'язання для:

– імпортерів – дата надання митної декларації;

– виробників – дата реалізації;

– покупців у неплатників податку – дата направлення в ДАІ заяви про перереєстрацію транспортного засобу.

Виняток при сплаті податку складуть автомобілі, вироблені українськими виробниками, які мають повний цикл виробництва, що включає зварювання і фарбування, і заводи, що здійснюють промислову збірку автомобілів. Такою опцією українські виробники можуть скористатися за умови гарантування самостійної утилізації та створення необхідних потужностей. У сегменті легкових автомобілів цим критеріям відповідають Запорізький автозавод “Богдан”, “Єврокар” і Кременчуцький автоскладальний завод (КрАСЗ).

У бухгалтерському обліку утилізаційний збір можна відображати по-різному. Один із способів відображення запропонував Євген Панчишин, бухгалтер-експерт газети «Інтерактивна бухгалтерія», який пропонує відображення сплати УЗ через рахунок 37 «Розрахунки з різними дебіторами». Це ми можемо прослідкувати в таблиці 1:

Таблиця 1

Бухгалтерський облік утилізаційного збору

№ з/п	Зміст операції	Дт	Кт
1	Проведено розрахунки з митницею зі сплати утилізаційного збору	377 / митниця	311
2	Утилізаційний збір відображено у складі первісної вартості автомобіля	28 (152)	641 / (утилізаційний збір)
3	Закрито розрахунки зі сплати утилізаційного збору	641(утилізаційний збір)	377 / митниця

Згідно П(с)БО 7 «Основні засоби» на підприємство основний засіб має надходити за первісною вартістю, яка включає в себе і податки. Тому ми запропонували такий варіант обліку утилізаційного збору в таблиці 2:

Таблиця 2

Бухгалтерський облік утилізаційного збору, що включається у вартість придбання

№ з/п	Зміст операції	Дт	Кт	Сума, грн.
1	Придбано новий автомобіль	152	685	80000,00
2	Відображено ПДВ	641	685	1333,33
3	Відображено утилізаційний збір	152	641.6	8800,00
4	Сплачено утилізаційний збір	641.6	311	8800,00
5	Введено в експлуатацію придбаний автомобіль	10	152	88800,00

Не стануть брати УЗ з автомобілів, які реалізуються для інвалідів та для дітей-інвалідів. А також з транспортних засобів спеціального призначення. Крім швидкої допомоги та пожежних машин це автомобілі для потреб підрозділів центральних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сферах цивільного захисту та рятувальної служби.

Не платять УЗ і ті, хто ввозить до України оригінальний транспорт старше 30 років. Тобто, на сьогоднішній день – це авто 1983 року й старше.

Не платити УЗ можна і за автомобілі, що ввозяться в Україну як гуманітарна допомога.

Придбавши авто після 1.09.2013 р. у особи, яка його придбала до цієї дати, – податок на утилізацію не сплачується. [4]

Висновки. Таким чином, висновки про відсутність адекватного прорахунку економічного ефекту підтверджуються піврічною статистикою продажів автомобілів у розрізі марок. Наслідки запровадження спецмит не можна визнати результативними з погляду цілей, якими виправдовували їх запровадження, тобто, враховуючи все вищесказане, запровадження в Україні утилізаційного збору має двоякий ефект і свідчити про його корисність стовідсотково не можна.

1. Закон України «Про утилізацію транспортних засобів» прийнятий 4 липня 2013 року; діє з 1 вересня 2013 № 421–VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/421-18>
2. Податковий кодекс України: Затверджено ВРУ від 02.12.2010 року № 2755. – VI із змінами та доповненнями Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>
3. В Україні набув чинності утилізаційний збір на автомобілі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/news/2013/09/1/392352>
4. Утилізаційний збір: облік і оподаткування/ Євген Панчишин/[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.interbuh.com.ua/ua/documents/oneanalytics/8593>